

ภูมิอากาศจังหวัดกาญจนบุรี

ที่ตั้งและอาณาเขต

กาญจนบุรีเป็นจังหวัดที่อยู่ในภาคกลางและอยู่บริเวณชายแดนทางด้านตะวันตกของประเทศไทย ประมาณละติจูดที่ 14°เหนือ ลองจิจูด 99 °ตะวันออก มีเนื้อที่ประมาณ 19,483.148 ตารางกิโลเมตร และมีอาณาเขตติดต่อกับบริเวณใกล้เคียงดังนี้

ทิศเหนือ	ติดต่อกับ	จังหวัดตากและจังหวัดอุทัยธานี
ทิศใต้	ติดต่อกับ	จังหวัดราชบุรี
ทิศตะวันออก	ติดต่อกับ	จังหวัดนครปฐมและจังหวัดสุพรรณบุรี
ทิศตะวันตก	ติดต่อกับ	สาธารณรัฐสังคมนิยมแห่งสหภาพพม่า

ลักษณะภูมิประเทศ

ลักษณะภูมิประเทศทั่วไปของจังหวัดเพชรบูรณ์เป็นที่ดอน มีที่ราบทางด้านใต้และด้านตะวันออกบ้างเล็กน้อย ส่วนด้านตะวันตกมีเทือกเขาตะนาวศรีกั้นเขตแดนระหว่างประเทศไทยกับสหภาพพม่า ส่วนทางตอนเหนือมีเทือกเขานนทขัยผ่าน

สภาวะอากาศทั่วไป

อยู่ภายใต้อิทธิพลของมรสุม 2 ชนิด คือ มรสุมตะวันออกเฉียงเหนือซึ่งพัดจากทิศตะวันออกเฉียงเหนือปกคลุมในช่วงฤดูหนาว ทำให้จังหวัดกาญจนบุรีประสบกับสภาวะหนาวเย็นและแห้ง กับมรสุมตะวันตกเฉียงใต้ซึ่งพัดปกคลุมในช่วงฤดูฝน ทำให้มีฝนและอากาศชุ่มชื้น

ฤดูกาล

ฤดูกาลของจังหวัดจังหวัดกาญจนบุรี พิจารณาตามลักษณะลมฟ้าอากาศของประเทศไทย แบ่งฤดูกาลของจังหวัดกาญจนบุรีออกเป็น 3 ฤดูดังนี้

ฤดูหนาว เริ่มตั้งแต่กลางเดือนตุลาคมถึงกลางเดือนกุมภาพันธ์ ซึ่งเป็นฤดูมรสุมตะวันออกเฉียงเหนือบริเวณความกดอากาศสูงจากประเทศจีนที่มีคุณสมบัติเย็นและแห้งจะแผ่ลงมาปกคลุมประเทศไทยในช่วงนี้ แต่เนื่องจากจังหวัดกาญจนบุรีอยู่ในภาคกลางอิทธิพลของบริเวณความกดอากาศสูงจากประเทศจีนที่แผ่ลงมาปกคลุมในช่วงฤดูหนาวจะช้ากว่าภาคเหนือและภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ทำให้มีอากาศหนาวเย็นช้ากว่าสองภาคดังกล่าว โดยเริ่มมีอากาศหนาวประมาณกลางเดือนพฤศจิกายนเป็นต้นไป

ฤดูร้อน เริ่มเมื่อมรสุมตะวันออกเฉียงเหนือสิ้นสุดลงคือประมาณกลางเดือนกุมภาพันธ์ถึงกลางเดือนพฤษภาคม ในระยะนี้จะมีหย่อมความกดอากาศต่ำเนื่องจากความร้อนปกคลุมประเทศไทยตอนบนทำให้มีอากาศร้อนอบอ้าวทั่วไป โดยมีอากาศร้อนจัดในเดือนเมษายน

ฤดูฝน เริ่มตั้งแต่กลางเดือนพฤษภาคมถึงกลางเดือนตุลาคม เป็นช่วงที่มรสุมตะวันตกเฉียงใต้พัดปกคลุมประเทศไทย ร่องความกดอากาศต่ำที่พัดผ่านบริเวณภาคใต้ของประเทศไทยจะเลื่อนขึ้นมาพาดผ่านบริเวณภาคกลางและภาคเหนือเป็นลำดับในระยะนี้ ทำให้มีฝนตกชุกขึ้นตั้งแต่กลางเดือนพฤษภาคมเป็นต้นไป เดือนกันยายนเป็นเดือนที่มีฝนตกชุกมากที่สุดในรอบปีและเป็นช่วงที่มีความชื้นสูง

อุณหภูมิต่ำ

จังหวัดกาญจนบุรีอยู่บริเวณตอนกลางของประเทศและมีพื้นที่ส่วนใหญ่เป็นที่ดอน มีที่ราบลุ่มอยู่บ้างเป็นบางส่วนและมีเทือกเขาเป็นแนวทางด้านตะวันตก จึงมีอุณหภูมิต่ำค่อนข้างสูงและอากาศร้อนอบอ้าวมากในฤดูร้อน ส่วนในฤดูหนาวไม่หนาวจัดมากนัก เว้นแต่บริเวณแถบเทือกเขาซึ่งเป็นป่าที่บอบอากาศจะหนาวเย็น

มากกว่าโดยเฉพาะทางตอนบนของจังหวัด เช่นที่อำเภอทองผาภูมิ ที่ สอด.ทองผาภูมิ ซึ่งอยู่ทางตะวันตก มี อุณหภูมิเฉลี่ยทั้งปี 26.7 องศาเซลเซียส และเคยตรวจวัดอุณหภูมิต่ำที่สุดได้ 5.2 องศาเซลเซียส เมื่อวันที่ 27 ธันวาคม 2536 และอุณหภูมิสูงสุด 43.5 องศาเซลเซียส เมื่อวันที่ 29 เมษายน 2501, 14 เมษายน 2526, 14 และ 20 เมษายน 2535 และ 11 เมษายน 2559

ฝน

จังหวัดกาญจนบุรีมีพื้นที่กว้างขวางและมีสภาพภูมิประเทศแตกต่างกัน ทำให้มีปริมาณฝนต่างกัน โดยพื้นที่บริเวณเทือกเขาด้านตะวันตกมีฝนชุกและมีปริมาณฝนรวมตลอดปีมากกว่า 1600 มิลลิเมตร โดยเฉพาะ บริเวณอำเภอทองผาภูมิและสังขละบุรีมีฝนชุกและมีปริมาณฝนมากกว่าพื้นที่อื่นๆ ปริมาณฝนรวมตลอดปีปกติ อยู่ระหว่าง 1600-2000 มิลลิเมตร และจากอิทธิพลของแนวเทือกเขานี้ทำให้พื้นที่ราบทางด้านตะวันออกของ จังหวัดเป็นพื้นที่อับฝนจึงมีฝนน้อยกว่า ปริมาณฝนรวมตลอดปีส่วนใหญ่ไม่น้อยกว่า 1200 มิลลิเมตร สำหรับ ตอนกลางของจังหวัดมีฝนรวมตลอดปีประมาณ 1200-1600 มิลลิเมตร ปริมาณฝนตลอดปี 1056.4 มิลลิเมตร และมีฝนตก 111 วัน สำหรับเดือนที่มีฝนตกมากที่สุดในจังหวัดนี้คือเดือนกันยายน มีปริมาณฝนเฉลี่ย 220.5 มิลลิเมตร และมีฝนตก 18 วัน ปริมาณฝนมากที่สุดใน 1 วัน วัดได้ 165.5 มิลลิเมตร เมื่อวันที่ 28 กรกฎาคม 2556

พายุหมุนเขตร้อน

พายุหมุนเขตร้อนที่เคลื่อนผ่านเข้าสู่บริเวณจังหวัดกาญจนบุรี ส่วนใหญ่เป็นพายุดีเปรสชันที่อ่อนกำลัง ลงจากพายุโซนร้อนและความรุนแรงมีไม่มากนัก แต่ส่งผลให้มีฝนตกหนักและเกิดน้ำท่วมบางพื้นที่รวมถึงเกิด ความเสียหายต่อสาธารณูปโภคต่างๆได้ ช่วงต้นฤดูฝนในเดือนพฤษภาคมบางปีอาจได้รับอิทธิพลจากพายุ ไชโคลนในอ่าวเบงกอลที่เคลื่อนเข้ามาใกล้หรือขึ้นฝั่งประเทศพม่า ส่วนตั้งแต่เดือนมิถุนายนเป็นต้นไปพายุหมุน เขตร้อนที่มีอิทธิพลต่อจังหวัดกาญจนบุรีส่วนใหญ่เกิดในทะเลจีนใต้และมีบางส่วนเกิดทางมหาสมุทรแปซิฟิก เหนือด้านตะวันตก เคลื่อนตัวผ่านประเทศเวียดนามและลาวเข้ามาทางภาคตะวันออกเฉียงเหนือของประเทศ ไทย หากพายุดังกล่าวยังคงมีกำลังแรงอาจเคลื่อนตัวเลยไปถึงภาคเหนือหรือตรงมายังภาคกลางโดยเฉพาะ เดือนกันยายนและตุลาคม

จากสถิติในคาบ 66 ปี ตั้งแต่ พ.ศ. 2494 – 2559 พบว่ามีพายุหมุนเขตร้อนเคลื่อนผ่านจังหวัด กาญจนบุรีทั้งหมด 11 ลูก ส่วนใหญ่มีกำลังแรงเป็นพายุดีเปรสชัน โดยเคลื่อนเข้ามาในเดือนกรกฎาคม 1 ลูก (2494) เดือนกันยายน 5 ลูก (2502, 2506, 2515, 2548, 2552) เดือนตุลาคม 3 ลูก (2502, 2517, 2531) ในขณะที่เป็นพายุไซโคลน 2 ลูกในเดือนพฤษภาคม 2504 และ 2523 ตามลำดับ

ที่ตั้งสถานีอุตุนิยมวิทยาในจังหวัดกาญจนบุรี

สภาวะอากาศที่จัดทำขึ้นนี้มาจากผลการตรวจของสถานีอุตุนิยมวิทยากาญจนบุรี ซึ่งทำการตรวจ สารประกอบอุตุนิยมวิทยาต่าง ๆ แล้วส่งรายงานผลการตรวจไปยัง กรมอุตุนิยมวิทยาเพื่อรวบรวมและจัดทำ ข้อมูลสถิติ ในคาบ 30 ปี ทำการตรวจสารประกอบอุตุนิยมวิทยา วันละ 8 เวลา คือเวลา 01.00, 04.00, 07.00, 10.00, 13.00, 16.00, 19.00 และ 22.00 น. แล้วส่งรายงานผลการตรวจไปยังกรมอุตุนิยมวิทยาเพื่อ รวบรวมและจัดทำข้อมูลสถิติภูมิอากาศ ซึ่งสามารถติดต่อขอข้อมูลได้โดยตรงกับสถานีฯ ตามที่อยู่ดังนี้

สถานีอุตุนิยมวิทยากาญจนบุรี ถ.อุ้มทอง ต.บ้านเหนือ อ.เมือง จ.กาญจนบุรี 71000 (ด้านหลังห้าง กนกกาญจน์ ใกล้ที่ทำการชุมสายโทรศัพท์) โทร.(034) 511284 ประมาณละติจูด 14 องศา 01 ลิปดา เหนือ ลองจิจูด 99 องศา 32 ลิปดา ตะวันออก สูงจากระดับน้ำทะเลปานกลาง 28 เมตร

สถานีอุตุนิยมวิทยากาญจนบุรี (ทองผาภูมิ) เลขที่ 38/1 ถ.หน้าที่ว่าการอำเภอ ต.ท่าขนุน อ.ทองผา
ภูมิ จ.กาญจนบุรี 71180 โทร.(034) 599487 ประมาณละติจูด15 องศา 45 ลิปดา เหนือ ลองจิจูด 98
องศา 38 ลิปดา ตะวันออก สูงจากระดับน้ำทะเลปานกลาง 97 เมตร

หมายเหตุ - สถิติภูมิอากาศที่เป็นค่าเฉลี่ยใช้ข้อมูล คาบ 30 ปี ตั้งแต่ พ.ศ. 2524 – 2553
- สถิติภูมิอากาศที่มีค่าเป็นที่สุดใช้ข้อมูล ตั้งแต่ พ.ศ. 2494 – 2559

ศูนย์ภูมิอากาศ สำนักพัฒนาอุตุนิยมวิทยา
กรมอุตุนิยมวิทยา
มิถุนายน 2560